

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 118. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608066984112/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

Han hørte Faders og Bøds'es Stemmer tage Afsked, ceremonielt, høfligt – mærkede Slædens lydlose Gliden, Kungsgatans oplyste Ruder ... dér Susannas, Borgmestergården – den sorte, luftige Tomhed over Stortorget – den tørre Tranglud mellem Vikgatans ovenhædede Trævægge – det kolde Pust over Dagløsen ...

Men han smilte i sit Eje: det korte Nu, uden Frygt, som uden Håb, vis på sit, som på det, der fulgte. Susanna – lad Brynte eje hende det søvnige Liv igennem, ét Øjeblik er mig nok – og Døden er overvundet!

Han vågnede i et Ryk. Slæden holdt.

Han dukkede sig, i sit Gem, og gøs frostig, i Nød.

Månen hang tung mellem Birkenes Rimgrene ude over Dagløsens Dyb. Kirkekuplen svulmede histovre som en Klodesky. Stammerne lyste nøgent, og nøgent Tavletne i Sneen.

De holdt på »den nye Kirkegård« – fra 1776, de knap fødte Slægters: Farfaders, Farmoders, Mikael's. Og ovre under Kirken de Gamles ... Midt i Ringen, på »Bjærget«.

Han nikkede tappert: hans Nu var forbi, Betalingen kommet, og han var rede.

Stjærnerne blinkede mellem de stivfrosne Ris –: et Liv hvert Blink. Børes Ånde bølgede over Sneen, som dens Mule slikkede –: et Liv hver Bølge.

Han lukkede Øjnene: Jeg fik det forlangte, det mulige! tag nu min Gengæld, mit Lod til »Bjærget«!

Et Gys – et sidste, ufrivilligt Nej – og han sov, ubevægelig som de omkring ham, én Krumme af »Bjærgets« Jærn, af dets Årtusinders Sum. Han havde adlydt Løven.

Herover gik hans Vej, bestandigt, fra han bares fra sin Døb i Kirken, fra hans Skoledage hos Zacharias Pira, fra Striden og Legen med Susan – den ene Vej, over Kirkegården hjem!

Han havde tigget som lille, før Faldet i Tårnet, om Omvejen langs Hastabergets Fod – at fries for Kirkekuplen, fra Korsene, fra Pyramiden dér, hvorunder Farforældrene og Tvillingbroderen sov. Men Fader rystede blidt sit Hoved. »Hvorfor? her kommer vi hurtigere hjem.« Her gik altid Vejen til Morgongåfva ...

I Angst havde han tryglet, med Skovens natlige støngende Mur om Slægts-Pyramiden: »Får, skal vi køre?«

Forgæves! – foroverbøjet havde Fader stirret på Navnene dér, hans

Faders og Moders, de stridige to, nu naglede til et og samme Evigheds Tegn: gennemboede af Jærnets Mærke, den jordsøgende Magnet, præntet på deres, som på hver af »Bjærgets» andre Gravstene.

Og i Aften – Steffan vilde nikke, men folte sit Nakkeben stivnet – forstod han Faders Lytten til de stumme Navne, til sit Blods dultede Kilde. For der kom jo et Spørgsmål til Steffan selv fra den hvide Pyramide, fra dens tredje Beboer, hans Tvillingbroder. Og som Steffan nu sov, mættet ved hvad han fik og gav, uforpligtet af alt og alle, uafhængig af Susanna og ej behovende hende, og dog uden Olofs spotske Smil, i nøjsom Taknemlighed, svarede han:

Mikael, se jeg er kommet til dig med min Andel af Livet – vrag den ikke! mer *kan* ikke bringes! Du gav mig det Hele, *du* Krav som mit – så del nu Høsten med mig!

Men Steffan fornåm en Bevægelse, vagt, som i hin anden tidlige Søvn, hint andet Fællesskab med Broderen – af Moders Fjed, der bar dem mod deres Skæbne? Nej, nu bar han den i sig selv! Men Mikael, rørte *han* sig? sled *han* sig løs af deres Fællesskab, nu som da? frasagde han sig Steffan som Tvilling?

»Steffan! Steffan!»

Ja, ja – han skubbede sig – gå da! jeg vidste det, altid, i Nætterne på Morgongåfva, over for Susans Smil og Bryntes vagtsomme Pande: jeg rogtede ikke *din* Del, Mikael, kun min egen! Nuet, Rusen, der bedøver og befrier, *du* vilde den ikke – Døgnet vilde du, Arbejdet, der binder, det tro Fællesskab, den delte Lykke – Slægtens, Århundredets, det use!viske, lange Liv ...

Misbrugte jeg det betroede? Kender du mig da, Mikael, du som så tidligt forlod mig, tidligt sagde dig fri for vort fælles Jeg? – og tog mit halve med dig, min halve Kraft, mit halve Mod og gav det hen i Jorden ... Eller – tog du det *hele* for *dig*? lod du mig ene beholde *Na-*get og Tvivlen, det hvide Blod? Bød du mig, énarmet og halt, med overtevne Muskler og Sener at løfte Jærnets Tegn?

Men du : din evige Drøm, i Moders, i Jordens Skød, *kender* du Tegnet? så du det over Blinde-Olles Fattigtæg, over Mychowitz' Valplader? over Barchäus' Flugt fra Hjemmet? Tog du *min* Part af Muskler og Nerver, og gav du mig *din* af *Øjne* og Hjærte?

Susanna, var hun os bestemt, os »Bjærgets» Herrer, dets og vor Slægts Evighed? Og lader jeg Brynte, den Fremmede, Trællen, røre den gennem hende?